

(Фонд Слободан Јовановић, 30.3.2010)

Гост: Срђа Трифковић, политички аналитичар из Чикага, директор Фондације лорда Бајрона за балканске студије, дугогодишњи спољнополитички уредник америчког месечника „Хронике”.

Актуелна власт у Србији заступа становиште да „ЕУ нема алтернативу” и истовремено истиче да „никада неће признати независност Косова”. Узевши у обзир реалну политику ЕУ према Србији, да ли су по Вашем мишљењу ова два става противречна?

Трифковић: Као прво, несувисла је тврдња да ЕУ нема алтернативу. Шта то значи? Да ако нема ЕУ, онда нема више ни живота, нема будућности, нема Србије? Која бесмислица... Нешто слично су „другови” тврдили пре више деценија о Југославији, самоуправном социјализму, несврстаности и Титу - а ено их на ђубришту историје, где ће завршити и овај злосрећни експеримент звани ЕУ.

Као друго, проширења ЕУ после уласка Хрватске неће бити за дуги низ година, тако да је дилема ионако академска. Покојни немачки амбасадор Андреас Цобел био је, за разлику од својих колега, у том погледу брутално поштен када је Србима поручио да ће се приступ осталих земаља западног Балкана ЕУ можда десити за 20-25 година. Он је, наравно, под „земљама” подразумевао и Косово. Управо тако стоје ствари.

Као треће, актуелна власт је већ признала независност Косова *de facto*, па је савршено небитно да ли ће је, када и како признати *de iure*. Помак ка формалном признању биће остварен предстојећом “рашомонском” одлуком Међународног суда правде, која ће бити сročена сходно политичким, а не правним императивима.

Званичници ЕУ о европским интеграцијама Србије и проблему решавања косовског статуса говоре као о два паралелна и комплементарна процеса, док српска власт још

увек истиче да се ради о одвојеним процесима. Полазећи од тога, колико је одржива реторика која се исказује речима „и Косово и ЕУ” и у чему видите њен стварни смисао?

Трифковић: Несумњиво можемо говорити о два потпуно одвојена процеса, утолико што је процес решавања косовског статуса (на штету Срба, наравно) у пуном јеку, док процес европских интеграција Србије не постоји. Што се реторике тиче, она никада није ни претендовала на одрживост, јер њен стварни смисао вазда је био само да се залуђује и анестезира народ.

Западни званичници све упадљивије повезују приближавање Србије ЕУ са њеним односом према једнострано проглашеној независности Косова. У овом тренутку се од Србије не очекује формално признање независности Косова, али се тражи успостављање добросуседских односа и решавање практичних проблема са Приштином. Да ли би Србија пристајањем на такав однос имплицитно признаје независност Косова?

Трифковић: Србија је имплицитно признала независност Косова још када је пристала на Еулекс. Све остало је само кореографисана фарса, укључујући тобожња условљавања западних званичника. Осим тога, све да Србија призна Косово и пошаље Наташу Кандић као свог првог амбасадора у Приштину, а прихвати Рамуша Харадинаја као амбасадора у Београду, од уласка у ЕУ не би било ништа. Тек онда би се ти исти „западни званичници” сетили да нема приближавања Србије ЕУ све док њена власт не оконча регионализацију остатка Србије чиме се ствара основа за даље дезинтегративне процесе. Стратешки је циљ да се Србија изнутра „преваспита” по идеолошкој матрици Вашингтона и Брисела, што је видљиво из режимског прихватања сребреничке лажи.

С обзиром на то да су водеће земље ЕУ признале косовску независност, да ли очекујете да ће приближавање Србије ЕУ у једном тренутку бити условљено тиме да и Србија изричито призна једнострану и противзаконито проглашену независност дела сопствене територије?

Трифковић: Формално признање биће пре или касније наведено као потребан, али ни у ком случају не и довољан услов за улазак у ЕУ.

Да ли по вашем мишљењу, поред услова који се најчешће помињу у јавности, постоје и

додатни услови које Србија треба да испуни пре интеграције у ЕУ, који би то могли бити услови и у кавом су међусобном односу?

Трифковић: Пошто је у кључним земљама ЕУ донета стратешка одлука да даљег проширења неће бити за дуги низ година, савршено је небитно какве ће услове измишљати неки Оли Рен или Дорис Пак да се Срби замајавају и држе на узди. Где су Младић и Хацић? Угњетавање геј мањине у Тутину? Слаба посећеност ходочасника из Србије спомен-комплексу у Поточарима? Недовољна заступљеност Рома у САНУ? Бирајте сами...

Ако се Србија нађе пред избором или признавање независности Косова или чланство у ЕУ, како ће по Вашем мишљењу одредити власт у Србији и на чему заснивате такво уверење?

Трифковић: Опредељење власти имамо у наведеном слогану „ЕУ нема алтернативу”, којим ће се правдати и косовска и свака друга свињарија коју тек припремају. Ако једном схватите да је ова власт један добро уходан механизам за пљачку изнутра и издају споља, да круг доносилаца свих битних одлука чине људи без морала и части, њихова опредељења су предвидива са математичком прецизношћу...

Ако европске интеграције Србије буду условљене формалним или имплицитним признањем независности Косова, шта по вашем мишљењу треба да ради Србија?

Трифковић: Јасно и гласно: ни признање, ни интеграције. С обзиром да припадају Европи - за шта је неприпадање бриселској карикатури Европе битни предуслов - Срби имају матрицу очувања своје самосвојности. Остајући ван ЕУ и не признајући отимачину матичне територије, имају шансу да буду буревесници европског опоравка - Астериксов мали бастион у сенци римских легија. Брисел се ни са тим неће помирити! Минималан степен српске политичке аутономије, у сенци ЕУ у коју Србија никада неће ући, још се и може толерисати - али културне аутономије никако. Главни непријатељи су им савремени наследници идеологије француског просветитељства и франкфуртског критицизма. Њихове извитоперене универзалије - преточене у образовне програме државних школа, матрице масовне културе и каноне академског дискурса - чине им српски поглед на човека и свет неминовно одиозним.

Имајући у виду унутрашње стање ЕУ, независно од односа према Србији, проблеме везане за њено убрзано ширење последњих година, као и проблеме који се тичу буџетског дефицита у Грчкој, Шпанији и другим земљама, да ли ће ЕУ имати снаге и интереса да се шири досадашњим темпом и какве то последице може имати за интеграцију Србије у ЕУ у предвидивој будућности?

Трифковић: ЕУ се неће ширити уопште, а што пре се буде распала - то боље и за њене земље-чланице и за остали свет. За разумевање злокобног духа ЕУ, битно је разумети обрачун западног просветитељства са хришћанством. Он је започео пре три века и још увек траје, утемељен на арогантном ставу да сви проблеми човека и друштва морају да буду решени од стране самога човека, уз искључиви ослонац на његов разум. Максимилијан Робеспјер, Владимир Иљич Лењин и Хавијер Солана представљају три само наизглед различита наследника просветитељства - корени су им исти.

Унутар ЕУ власт држи генерација левичарских бејби-бумера која је свој грамшијевски дуги марш кроз институције завршила заузећем кључних полуга власти и контроле. Они су свуда: од бирократске пирамиде Брисела и политичких тела НАТО пакта до управа транснационалних корпорација, медијског система, индустрије забаве и свих водећих академских и аналитичких институција. Њихова обједињујућа карактеристика јесте аверзија према хришћанству, дубока и исто онако непоколебљива као што је била аверзија јакобинаца и чекиста. Антику одбацују нехајно, хришћанство са устрепталима жаром. На сцени остаје само просветитељство, овога пута разуларено и хтонски тријумфално у слављењу абортуса, мултикултурализма, содомије, „толерантности” и свих могућих облика девијантности. Његово идеолошко чедо, либерализам, добија своју зrelu, тоталитарну форму под плаштом прогреса, демократије и слободних тржишта оличених у плавој застави са кругом од жутих звездица.

Као што отворено вели председник ЕУ ван Рампи, циљ је глобални систем власти. Циљ је да економија буде глобална, друштво мултикултурно, становништво мултирасно, политички систем транснационални, а етика функционална. Свесно се тежи глобалној цивилизацији у којој ће постнационалне елите спроводити и администрирати своје моделе људских права, концепта уздигнутог на пиједестал секуларне религије.

Постоји ли и треба ли по Вашем мишљењу да постоји алтернатива политичком ставу да „ЕУ нема алтернативу” и у чему би се она састојала? Шта би била алтернатива политици „ЕУ нема алтернативу” ако би сама ЕУ одложила пријем Србије на дуже или на неодређено време?

Трифковић: Од уласка у ЕУ нема ништа, понављам изричито и одговорно - што је срећа за Србију, али то не значи да јој не прете друге опасности. Србима прети даљи демографски суноврат и упоредно даље сужавање матичне територије до тачке када ће остатке њихове остареле, економски исцеђење државе чинити само оно на шта нико други не претендује. Прети им захтев даљег приклањања културним обрасцима западне постмодерне, оличен у црномагијском сребреничком ритуалу. Природу тог захтева и његове последице препознајемо како у подухватима мисионарске интелигенције према свим битним институцијама српског народа, тако и у односу водећих западних сила и њихових војно-политичко-економских конгломерата према Србији као држави.

Проблем тог односа западних сила постоји не само у протеклих двадесетак година него најмање један век. У препознатљивом облику он има свој континуитет од анексионе кризе 1908. до данас. Западни изазови српским државним и националним интересима у том периоду долазили су у разним формама - од хабсбуршке до неолибералне - али су веома различити, па чак и међусобно сукобљени модели западног дискурса вазда постизали сагласност по српском питању.

Првенствени проблем односа Запада према Србима никада није био у наводно погрешним проценама појединих актера (нпр. Черчила у односу на Дражу, Бадентера у односу на унутрашње границе СФРЈ, лидера САД и ЕУ у односу на признање Косова 2008, итд). Мотиви западних сила нису ни квантитативно-геополитички (војне базе, транзитни коридори, ресурси). Они су вазда били и остали првенствено идеолошки. Неспоразума између Срба и Запада заправо нема. Проблем који Срби имају са Западом последица је чињенице да их Запад добро разуме и сходно томе спознаје структурне некомпатибилности сопственог и српског културног модела и вредносног кодекса.

Тај одијум према себи Срби не могу превазићи без самомрзачке самоликвидације, али му се могу успешно супротставити осмишљеном националном стратегијом - под претходним условом промене власти у Београду, наравно. Они морају да постојање те нетрпељивости прихвате као емпиријску датост: владајуће елите Запада у опстанку нација заснованих на вери и од предака наслеђеним вредностима православног европског Истока, виде препреку напретку свог неолибералног пројекта. Са разлогом или не, Срби се од стране елитне класе на обе стране Атлантика поимају као парадигматски случај једне такве нације.

Питате за алтернативу политици „ЕУ нема алтернативу”. У глобалном контексту гледано,

за Србију још ништа није готово нити неповратно изгубљено. Она још увек има шансу да редефинише своје историјске опције. Ниједна империја није трајала вечито. Свећа америчке империје сваким даном има све краћи фитиљ и све мање воска. Истовремено „Европа” је све мање европска и све мање одржива у бриселској форми. Све наведено шанса је за Србију да своје спољнополитичке опције креативно разради и благовремено прилагоди новим околностима - а нове околности засигурно следе. Ничија није горела до зоре.